Dosarul:nr.2a-2019/24 Judecător: Svetlana Cușnir
2-23058136-02-2a-20052024

D E C I Z I E

04 martie 2025 mun. *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Dorin Dulghieru și Constantin Roșca

Grefier Victoria Talpă

examinând în ședința publică apelul declarat de Primăria comunei Trușeni, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria comunei Trușeni către Savin Igor, cu privire la încasarea prejudiciului material, împotriva hotărârii Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 19 martie 2024,

c o n s t a t ă:

La 21 aprilie 2023, Primăria com. Trușeni a depus cerere de chemare în judecată către Savin Igor cu privire la încasarea prejudiciului material.

În motivarea cererii a indicat că, la 15.02.2023, a fost adoptată decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 1/7 din 15.02.2023 „Cu privire la examinarea prescripției cu nr.25-09-12/2513 din 14.12.2022 și aprobarea planului de măsuri, pentru lichidarea iregularităților constatate”, prin care s-a împuternicit Primarul comunei Trușeni să recupereze prejudiciul material cauzat bugetului public local al APL Trușeni, constatat în rezultatul inspectării financiare tematice efectuate la Primăria comunei Trușeni.

A indicat că, potrivit prescripției sus-menționate, contrar prevederilor art.24 și pct.17 din Nota la anexa nr.7 din Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270 din 23.11.2018, art. 8 alin. (2^1) și 30 alin. (3) din Legea privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355-XVI din 23.12.2005, art. 9 alin. (3) din Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nr. 48 din 04.07.2008, pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1231 din 12.12.2018, pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, pct. 5 din Regulamentul-cadru cu privire la modul de stabilire a sporului pentru performanța personalului din unitățile bugetare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1231 din 12.12.2018, Regulamentului cu privire la evaluarea condițiilor de muncă la locurile de muncă și modul de aplicare a listelor ramurale de lucrări pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții

nefavorabile, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1335 din 10.10.2022, Hotărârii Guvernului nr. 152 din 19.02.2004, cu privire la cuantumul sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile și Hotărârii Guvernului nr. 1487 din 31.12.2004, cu privire la aprobarea Listei - tip a lucrărilor și locurilor de muncă cu condiții grele și deosebit de grele, vătămătoare și deosebit de vătămătoare pentru care salariaților li se stabilesc sporuri de compensare, pe perioada 2016-2020, deținând funcția de jurist al Primăriei comunei Trușeni, reclamatul a încasat sporuri pentru condiții nocive, în mărime de 485,33 lei, contrar Legii, prejudiciu cauzat bugetului public local al comunei Trușeni, fapt constatat în Raportul privind rezultatele inspectării financiare complexe efectuată la Primăria com.Trușeni, mun. ***** de către Inspecția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor (Raportul privind rezultatele inspectării financiare și Prescripția Financiară din 14.12.2022 cu nr. 25-09-12/2513 se anexează la cererea de chemare în judecată ca anexă).

A mai indicat că, în lista-tip a lucrărilor și locurilor de muncă cu condiții grele și deosebit de grele, vătămătoare și deosebit de vătămătoare, pentru care salariaților li se stabilesc sporuri de compensare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1487 din 31.12.2004, nu sunt reflectate lucrările și locurile de muncă ale salariaților care lucrează cu calculatoarele, lucrările și locul de muncă al reclamatei, pentru care pârâtul a încasat sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nocive. A invocat că potrivit pct. II al Prescripției cu nr. 25-09-12/2513 din 14.12.2022 se cere recuperarea sporurilor încasate cu încălcarea legislației în vigoare și restituirea prejudiciului material cauzat bugetului public local al comunei Trușeni.

Astfel, pentru a soluționa litigiul pe cale amiabilă, înainte de a depune cererea de chemare în judecată, Primăria Trușeni s-a adresat cu o somație, privind recuperarea prejudiciului material cauzat în mod benevol, pe cale extrajudiciară, însă solicitările de recuperare benevolă, nu s-au soldat cu succes, de aceia Primăria Trușeni, reprezentată de Primarul interimar, este nevoită să se adreseze cu prezenta acțiune civilă în instanța de judecată.

A menționat că, prejudiciul material cauzat angajatorului de către salariat constă în încasarea contrar legii, din contul bugetului public local sub formă de sporuri pentru condiții nocive a sumei de 485,33 lei, pe perioada 2016-2020, deținând funcția de jurist al Primăriei comunei Trușeni.

A specificat că, mărimea prejudiciului material este constatat de Inspecția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor. Consiliul comunal Trușeni, prin decizia nr. 1/7 din 15.02.2023, a aprobat planul de măsuri pentru recuperarea prejudiciilor materiale cauzate bugetului APL Trușeni, inclusiv cu depunerea unei acțiuni civile de reparare a prejudiciului material cauzat, solicitând să fie admisă integral cererea de chemare în judecată depusă, cu încasarea prejudiciului material cauzat și încasarea cheltuielilor de judecată legate de judecarea cauzei.

Astfel, reclamanta Primăria com. Trușeni a solicitat:

-repararea prejudiciului material cauzat bugetului public local al Primăriei comunei Trușeni, în mărime de 485,33 lei;

-încasarea la bugetul public al APL Trușeni a cheltuielilor suportate în legătură cu înștiințarea pârâtului, în mărime de 16, 50 (șaisprezece) lei, 50 bani pentru costul timbrului, pentru scrisori recomandate și 1727, 58 (una mie șapte sute douăzeci și șapte) lei, 58 bani

pentru notificarea publică în MO, în total 1744, 08 (una mie șapte sute patruzeci și patru) lei, 8 bani.

Prin hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 19 martie 2024, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Primăria com. Trușeni către Savin Igor cu privire la încasarea prejudiciului material

În dezacord cu soluția primei instanțe, 16 aprilie 2024 Primăria comunei Trușeni, a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărârii de admitere a acțiunii.

În motivarea cererii de apel apelantul a reiterat motivele de fapt și de drept din cererea de chemare în judecată depusă în instanța de fond și din aceste considerente acțiunea reclamantului să fie admisă. Apelantul nu este de acord cu soluția instanței de fond, o consideră ca nefondată și neîntemeiată deoarece instanța de fond nu a realizat actul contestat, a examinat superficial și arbitrar probatoriu administrat de apelant.

Consideră că instanța de fond şi-a formulat concluzia şi soluția speței fără un suport probatoriu, de aceia nu avea dreptul să le pună la baza adoptării hotărârii:

Or din contra, apelantul a susținut clar faptul şi a adus la cunoștința instanței precum că specialiștii din cadrul primăriei nu au activat şi nici nu lucrează în condiții nocive şi nefavorabile. Au regim de lucru de 5 zile lucrătoare/pe săptămână, nu activează în schimburi, iar lucrul cu calculatorul nu constituie o activitate în condiții nocive şi nefavorabile, pentru care salariaților li s-ar cuveni sporuri, în baza Hotărârii Guvernului nr. 152 din 19.02.2004 cu privire la cuantumul sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile contrar prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1487 din 31.12.2004, potrivit căruia, este aprobată Lista - tip a lucrărilor şi locurilor de muncă cu condiții grele şi deosebit de grele, vătămătoare şi deosebit de vătămătoare pentru care salariaților li se stabilesc sporuri de compensare.

Constatările instanței de fond vin în contradicție cu circumstanțele speței şi probele anexate la dosar, fapt prin care se demonstrează lipsa de obiectivitate a instanței de judecată la examinarea cauzei şi adoptarea hotărîrii.

Instanța de fond a concluzionat eronat asupra faptului că, intimatului Savin Igor i s-a cuvenit în perioada un spor legal, pe cînd anume din prevederile legale menționate mai sus se constată clar că intimatul a dobândit contrar Legii sporurile încasate, ilegal şi nejustificat, fără un temei legal şi temei juridic.

Având în vedere că: în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (1), (21) al Legii 436 privind APL din 28.12.2006, în exercitarea atribuțiilor sale, primarul emite doar dispoziții cu caracter normativ şi individual, dispozițiile primarului se includ în Registrul de stat al actelor locale în termen de 5 zile de la data semnării lor de către acesta.

În acest sena apelantul atrage atenția instanței de apel că nu este nici o Dispoziție a conducătorului (Primarului) primăriei Truşeni prin care să se dispună stabilirea şi mărimea sporurilor pentru munca prestată în condiții nocive/nefavorabile, pentru tipul de lucrări - lucrul cu calculatorul angajaților primăriei Truşeni, adică nu este temeiul juridic şi legal, în baza căruia să se acorde şi să se stabilească sporuri angajaților primăriei, pentru munca prestată în condiții nocive şi nefavorabile (lucrul cu calculatorul).

Respectiv, prin încasarea sporurilor de compensare pentru munca prestată în condiții nocive (lucrul la calculator), în lipsa temeiului juridic sau legal - intimatul Savin Igor a dobândit din contul APL Truşeni o prestație bănească în mărime de 485,33 lei, obligat să

restituie acestei alte persoane ceea ce a primit, astfel fiind întrunite condițiile stabilite de îmbogățirea nejustificată, art. 1979 alin. (1) din Codul Civil al RM (în redacția nouă din 01.03.2019), potrivit căruia: - prin obținerea sumei sporurilor nejustificate din bugetul local al APL Truşeni (persoană îmbogățită), dezavantajând APL Truşeni, care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), Primăria Truşeni, în lipsa temeiului juridic şi legal, intimatul este obligat față de persoana dezavantajată, să restituie acestei alte persoane (Primăriei Truşeni) ceea ce a primit, îmbogățirea - suma sporurilor încasate nejustificat în mărime de 485,33 lei.

Reprezentantul apelantului, Primăria comunei Truşeni, fiind citați legal, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, din care considerente, în temeiul art.art.100 alin.(1/4) şi art.379 alin.(1) CPC, Colegiul a dispus examinarea apelului în absența acestuia

Intimatul Savin Igor în ședința instanței de apel, nu s-a prezentat din motive necunoscute, deși a fost legal citat, din care considerente, în temeiul art.art.100 alin.(1/4) şi art.379 alin.(1) CPC, Colegiul a dispus examinarea apelului în absența acestuia.

Studiind cererea de apel şi înscrisurile anexate, Colegiul Civil consideră necesar de a respinge apelul din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit.a) CPC, instanța de apel după ce judecă apelul este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat

fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Astfel, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-i-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţa de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Dispozițiile art.12 Cod civil caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziție legală sau într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luând în considerare natura și scopul elementului supus aprecierii, circumstanțele cazului, precum și uzanțele și practicile pertinente.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținând cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat. Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

În contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reține că în temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.16 alin.(1) Cod civil apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.

În temeiul alin.(2) al aceluiași articol metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Din materialele cauzei se constată că prin dispoziția Primăriei comunei Trușeni, nr. 129 din 13.12.2018, pârâtul Savin Igor a fost angajat în funcția de jurist la Primăria comunei Trușeni, începând cu data de 14.12.2018 (f. d. 13).

Totodată, s-a mai stabilit că, Inspecția financiară din subordinea Ministerului Finanțelor a efectuat inspectarea financiară complexă la Primăria com. Trușeni, mun. *****, pentru perioada de activitate 01 ianuarie 2016 – 31 martie 2021.

Astfel, a fost întocmit raportul privind rezultatele inspectării financiare complexe efectuată la Primăria com. Trușeni, mun. ***** din 11 iunie 2021 (f. d. 47-70).

Conform raportului privind rezultatele inspectării financiare complexe efectuată la Primăria com. Trușeni, mun. ***** din 11 iunie 2021, pe perioada supusă inspectării, 24 de angajați din cadrul Primăriei com. Trușeni au beneficiat de sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile (lucrul la calculator), având ca bază dispozițiile de instruire a comisiei de evaluare a condițiilor de muncă în Primăria com. Trușeni nr. 16-d din 16.02.2016 și nr. 41-d din 01.07.2019, procesele-verbale ale comisiei nr. 1 din 17.02.2016 și fișele condițiilor de muncă, întocmite de către comisie.

La fel, potrivit raportului, suma totală a beneficiarilor de sporuri de compensare pentru munca prestată în condițiile nefavorabile, calculate și achitate contrar prevederilor legale constituie suma de 98239,34 lei, contribuțiile la bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 27015,82 lei.

Conform prescripției nr. 25-09-12/2513 din 14.12.2022 cu privire la lichidarea iregularităților constatate în rezultatul inspectării financiare tematice efectuate la primăria com. Trușeni, mun. *****, emisă de Inspecția Financiară, s-a cerut repetat Primăriei com. Trușeni executarea integrală a Prescripției nr. 25-09-12/850 din 15.06.2021, prin recuperarea: primelor, suplimentelor și sporurilor nejustificate în sumă de 177,9 mii lei; cheltuielilor sub formă de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 48,9 mii lei (f. d. 7-8).

Prin decizia Consiliului comunal Trușeni din 15.02.2023 „Cu privire la examinarea Prescripției cu nr. 25-09-12/2513 din 14.12.2022 și aprobarea planului de măsuri, pentru lichidarea iregularităților constatate a fost împuternicit primarul comunei Trușeni să recupereze prejudiciul material cauzat bugetului public local al APL Trușeni, constatat în rezultatul inspectării financiare tematice efectuate la Primăria comunei Trușeni (f. d. 15-16).

Potrivit registrul beneficiarilor de sporuri pentru condiții speciale nocive, lui Savin Igor, în calitate sa de jurist i s-a cuvenit în perioada 2016-2020, un spor în sumă totală de 485,33 lei (f. d. 16).

La 16.03.2023, Primăria com. Truşeni a remis în adresa pârâtului Savin Igor somația cu privire la repararea prejudiciului material (f. d. 17-18).

La 21 aprilie 2023, Primăria com. Trușeni a depus cerere de chemare în judecată către Savin Igor cu privire la încasarea prejudiciului material.

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond prima instanță prin hotărârea din 19 martie 2024 a Judecătoriei *****, sediul Centru, a respins acțiunea Primăria Comunei Truşeni ca fiind neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, prima instanță a reținut că angajatorul nu are dreptul legal de a solicita în anul 2023 restituirea sumelor plătite angajatului Savin Igor pentru plățile salariale efectuate pe perioada 2016-2019 și care reiese din Raportul Inspecției Financiare.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanței de fond este una corectă.

În contextul pretențiilor deduse judecății, Colegiul reține că potrivit art. 327 alin. (1) din Codul muncii, (1) Partea contractului individual de muncă (angajatorul sau salariatul) care a cauzat, în legătură cu exercitarea obligațiilor sale de muncă, un prejudiciu material şi/sau moral celeilalte părţi repară acest prejudiciu conform prevederilor prezentului cod şi altor acte normative.

Articolul 328 alin.(1) Codul muncii prevede că partea contractului individual de muncă repară prejudiciul material pe care l-a cauzat celeilalte părți în urma acțiunii sau inacțiunii sale ilegale şi culpabile, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

În temeiul art.333 alin.(1) Codul muncii, salariatul este obligat să repare prejudiciul material cauzat angajatorului, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

Reclamantul, Primăria comunei Trușeni prin acțiunea depusă a solicitat încasarea prejudiciului material prin recuperarea sumei sporurilor nejustificate încasate din bugetul public al APL Trușeni, în mărime de 485,33 lei .

Conform prevederilor art.148 alin.(1) Codul muncii, reținerile din salariu se pot face numai în cazurile prevăzute de prezentul cod şi de alte acte normative.

(2) Reținerile din salariu pentru achitarea datoriilor salariaților față de angajator se pot face în baza ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) acestuia:

a) pentru restituirea avansului eliberat în contul salariului;

b) pentru restituirea sumelor plătite în plus în urma unor greșeli de calcul;

c) pentru acoperirea avansului necheltuit şi nerestituit la timp, eliberat pentru deplasare în interes de serviciu sau transferare într-o altă localitate ori pentru necesități gospodărești, dacă salariatul nu contestă temeiul şi cuantumul reținerilor;

d) pentru repararea prejudiciului material cauzat unității din vina salariatului (art.338);

În contextul celor relatate, Colegiul consideră că prima instanță just a stabilit că nu poate fi dispusă încasarea sumei de 485,33 lei achitată lui Savin Igor, or, această sumă a fost dobândită în mod legal, în virtutea raporturilor de muncă între părțile în litigiu.

Cu referire la argumentul reclamantului că temei de înaintare a acțiunii a fost rezultatul controlului efectuat de Inspecția financiară, este relevant de menționat că activitatea Inspecției Financiare este reglementată de Regulamentul privind organizarea şi funcționarea

Inspecției financiară din subordinea Ministerului Finanțelor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1026 din 02.11.2010 (în vigoare la data întocmirii actelor de control).

Respectiv instanța de judecată a reținut că, atât Regulamentul numit, cât și Legea finanțelor publice și responsabilității financiare nu prevăd careva mecanisme de recuperare a sumelor achitate cu titlu de salariu persoanelor fizice.

Or, norma art. 80 din Legea finanțelor publice și responsabilității financiare prevede doar mecanismele de încasare a sumelor achitate cu titlu de avans, împrumut ajutor, etc., nefăcând referire la posibilitatea recuperării salariului achitat.

În același timp, Codul muncii interzice urmărirea salariului plătit, stabilind că salariul plătit în plus salariatului de către angajator (inclusiv în cazul aplicării greșite a legislației în vigoare) nu poate fi urmărit, cu excepția cazurilor unei greșeli de calcul.

Totodată, se reține că în speța dedusă judecății reclamantul angajator, a constatat greșeală sa doar după efectuarea Controlului de către Inspecția Financiară.

Așa fiind, angajatorul nu are dreptul legal de a solicita în anul 2023 restituirea sumelor plătite angajatului Savin Igor pentru plățile salariale efectuate pe perioada 2016-2019 și care reiese din Raportul Inspecției Financiare (f. d. 16).

Din acest considerent, este lipsit de temei argumentul apelantului cu privire la faptul că în conformitate cu art.78 alin.(4) lit.b) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014 Inspecția Financiară a adoptat un act administrativ-Prescripția nr.35-09-12/2513 din 14.12.22„ Cu privire la iregularităților, constatate în rezultatul inspectării financiare tematice efectuate la Primăria comunei Truşeni, mun. *****”, or atât Regulamentul numit, cât și Legea finanțelor publice și responsabilității financiare nu prevăd careva mecanisme de recuperare a sumelor achitate cu titlu de salariu persoanelor fizice.

De asemenea, este lipsit și argumentul apelantului ***cu pretinsa îmbogățire nejustificată a intimatului,*** Colegiul reține că potrivit prevederilor art.1979 Cod civil, dacă o persoană obține o îmbogățire nejustificată (persoană îmbogățită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată față de persoana dezavantajată să restituie îmbogățirea.

Conform dispozițiilor art.1981 alin.(4) Cod civil, îmbogățirea este nejustificată dacă persoana dezavantajată a oferit-o pentru un scop care nu este atins sau în considerarea unei așteptări care nu s-a realizat; persoana îmbogățită a cunoscut sau trebuia în mod rezonabil să cunoască despre acel scop sau acea așteptare., sau a acceptat sau se poate considera în mod rezonabil că a acceptat că îmbogățirea trebuie să fie restituită în astfel de circumstanțe.

Astfel, Colegiul atestă că îmbogățirea fără justă cauză poate fi invocată exclusiv în contextul în care pretinsa îmbogățire poartă caracter nejustificat, adică aceasta s-a realizat fără vreun temei legal, contractual sau alt motiv justificat, condiție inexistentă în prezenta cauză în condițiile expuse supra.

Reieșind din cele expuse, Colegiul conchide că argumentele expuse în cererea de apel referitor la faptul că intimatul Savin Igor a dobândit din contul APL Truşeni o prestație bănească în mărime de 485,33 lei, în lipsa temeiului juridic sau legal, sunt neîntemeiate şi nu şi-au găsit confirmarea în probatoriul administrat la prezenta cauză .

Din considerentele menționate şi ținând cont de principiul egalității părților în drepturile procedurale, care prevede că pentru exercitarea drepturilor participanților la proces se creează condiții, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii. Egalitatea

părților în drepturile procedurale este garantată prin lege şi se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente şi adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt şi de drept, astfel încât nici una dintre părţi să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Prin urmare, Colegiul conchide ca justă aprecierea critică a primei instanțe a argumentelor părții reclamante indicate în cerere de chemare în judecată, or, această sumă a fost dobândită în mod legal, în virtutea raporturilor de muncă între părțile în litigiu.

În consecință, Colegiul civil concluzionează privind netemeinicia argumentelor apelului declarat de Primăria comunei Trușeni şi legalitatea hotărârii primei instanțe, situație în care se impune respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

Or, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.3 din 20.01.2015, §41 importanta principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autoritățile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceştia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanța de judecată nu constituie o excepție de la regulă.

Astfel, sacrificarea principiului preeminenței dreptului în sensul impunerii unei alte conduite decât cea prescrisă de către legislator va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a intimatului, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăși, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor ”consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (*Sunday Times v UK* 26.04.1979, § 49).

Certitudine legală impusă *inter alia* regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului, cât şi ale pârâtului, motiv pentru care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de drept de procedură civilă și cele materiale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalitate a părților în drepturi (art.26 CPC), motiv din care exonerarea

unui participant la proces de obligația legală reprezintă în esență o favorizare nejustificată, în frauda regulilor unui proces echitabil.

Reieșind din cele expuse mai sus, în condițiile în care instanța de fond corect a aplicat normele de drept material și procedural, instanța de apel a constatat legalitatea hotărârii instanței de fond, argumentele contrare ale apelantului fiind combătute integral prin concluziile expuse mai sus, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea instanței de fond.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a), 390 Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Primăria comunei Trușeni.

Se menține hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 19 martie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria comunei Trușeni către Savin Igor, cu privire la încasarea prejudiciului material.

Decizia este definitivă și executorie, însă cu drept de recurs în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, la Curtea Supremă de Justiție.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Dorin Dulghieru

Constantin Roșca

Dosarul:nr.2a-2019/24 Judecător: Svetlana Cușnir
2-23058136-02-2a-20052024

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

04 martie 2025 mun.
*****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Dorin Dulghieru și Constantin Roșca

Grefier Victoria Talpă

examinând în ședința publică apelul declarat de Primăria comunei Trușeni, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria comunei Trușeni către

Savin Igor, cu privire la încasarea prejudiciului material, împotriva hotărârii Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 19 martie 2024.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a), 390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Primăria comunei Trușeni.

Se menține hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 19 martie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria comunei Trușeni către Savin Igor, cu privire la încasarea prejudiciului material.

Decizia este definitivă și executorie, însă cu drept de recurs în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, la Curtea Supremă de Justiție.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Dorin Dulghieru

Constantin Roșca